EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 30.11.2016.
SWD(2016) 415 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti

{COM(2016) 765 final}
{SWD(2016) 414 final}

Kopsavilkuma lapa

Ietekmes novērtējums par tiesību akta priekšlikumu par Ēku energoefektivitātes direktīvas pārskatīšanu (2010/31/ES)

A. Rīcības nepieciešamība

Kādēļ? Kāda problēma tiek risināta?

Ēku energoefektivitātes direktīvas (ĒEED) novērtējums liecina, ka ir panākts nepārprotams progress energoefektivitātes uzlabošanā ēku sektorā: gada energopatēriņa samazinājumi uz platību (kWh/(m² gadā)) ievērojami pieauga pēc 2006. gada (kad spēkā stājās 2002. gada ĒEED), un šis temps saglabājās, pateicoties 2013. un 2014. gadā pārstrādātajai ĒEED. Ir pierādījumi, ka 2014. gadā galīgie enerģijas ietaupījumi bija 48,9 Mtoe salīdzinājumā ar pārstrādātās ĒEED 2007. gada bāzes datiem. Tas ir saskanīgi ar 2008. gada ietekmes novērtējumu un rāda, ka direktīva, iespējams, līdz 2020. gadam panāks gaidāmo ietekmi.

Tomēr pašreizējā ēku fonda pārveidošana notiek samērā lēni, un pastāv vēl ievērojams izmaksu ziņā lietderīgu enerģijas ietaupījumu potenciāls līdz 2030. gadam. Galvenā problēma ir tā, ka liela daļa no šā potenciāla netiks realizēta, ja viss turpināsies kā līdz šim, jo liela daļa izmaksu ziņā efektīvu ieguldījumu ēku energoefektivitātē netiks veikti. Tāpēc ES ir jāiejaucas tagad, lai vēl vairāk atbalstītu konkrētu šķēršļu novēršanu energoefektivitātei un atjaunojamo energoresursu enerģijai ēkās, uz kurām attiecas ĒEED.

Ieinteresētās personas, kuras ietekmē šī iniciatīva, ir patērētāji, mājsaimniecības, uzņēmumi un publiskas iestādes, būvniecības nozare (jo īpaši MVU), valsts un reģionālās iestādes, ieguldītāji un citi finanšu dalībnieki.

Ko paredzēts panākt ar šo iniciatīvu?

ĒEED pamatojas uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 194. panta 2. punktu, kas ir juridiskais pamats Savienības politikai, kuras mērķis ir veicināt energoefektivitāti un enerģijas ietaupījumus. ĒEED pārskatīšanas vispārējais mērķis, ietverot arī viedā finansējuma energoviedām ēkām iniciatīvu, ir veicināt ātrāku energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantojumu ēku sektorā un panākt izmaksu ziņā efektīvu siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju samazinājumu, tajā pašā laikā palīdzot nodrošināt energoapgādes drošību.

Konkrētie pārskatīšanas mērķi, kas sniegti sākotnējā ietekmes novērtējumā, bija šādi:

(1) novērst trūkumus, kas atklāti ĒEED novērtējumā, lai nodrošinātu, ka tā joprojām atbilst mērķim (*REFIT* sastāvdaļa);

(2) apsvērt papildu pasākumu vajadzību, kas saistīti ar energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantojumu ēkās 2030. gada perspektīvā; un

(3) uzlabot piekļuvi finansējumam un stimulēt ieguldījumus (Vieds finansējums energoviedām ēkām).

Izvēlētā risinājuma mērķi ir:

- maksimāli izmantot direktīvu, lai palielinātu renovācijas tempus;
- vēl aktīvāk novērst šķēršļus ēku energoefektivitātei; un
- padarīt ES ēku fondu viedāku, izmantojot tehnoloģiju attīstību un veicinot elektromobilitāti.

Kāda ir pievienotā vērtība pasākumiem ES līmenī?

Pievienotā vērtība ēku energoefektivitātes problēmu risināšanai ES līmenī ir saskaņotas rīcības rezultātā izveidots spēcīgāks iekšējais tirgus, kas sekmē konkurētspēju un ilgtspējību būvniecības nozarē, izmanto sinerģiju ar klimata politiku, dod iespēju ES pilsoņiem izdarīt apzinātu izvēli, pērkot vai nomājot mājokli, un tā rezultātā uzlabo to ēku kvalitāti, kurās mēs dzīvojam un strādājam.

Ietekmes novērtējums, kas ir pamatā priekšlikumam par Kopīgo centienu lēmumu (COM(2016)482 *final*) liecināja, ka izmaksu ziņā efektīva ES SEG samazinājuma scenārijs ir iespējams tad, ja visas dalībvalstis līdzīgi uzlabo energoefektivitāti. Bez ES likumdošanas instrumenta attiecībā uz ēkām ne visas dalībvalstis veiks pasākumus šajā nozarē (dažas no tām var, piemēram, sasniegt savus kopīgo centienu mērķus bez papildu rīcības). Vienas vai vairāku dalībvalstu bezdarbība ēku jomā varētu novest pie vispārējām augstākām ESG samazinājuma izmaksām visā ES.

Rīcība ES mērogā veicina valstu ēku sektora tiesiskā regulējuma modernizāciju visā ES. Pirms 2002. gada direktīvas pieņemšanas regulējums daudzās dalībvalstīs neuzlika par pienākumu ievērot energoefektivitātes prasības, un līdz 2010. gada direktīvas pieņemšanai dalībvalstis obligātās energoefektivitātes prasības nesamēroja ar izmaksām.

Būvniecības nozare Eiropas ekonomikā ir ļoti svarīga. Tajā ir trīs miljoni uzņēmumu, izlaide gadā pārsniedz EUR 1211 miljardus un veido aptuveni 10 % no ES IKP, un tajā tieši nodarbināti 14 miljoni cilvēku (būvizstrādājumi, būvniecības pakalpojumi, apkures, gaisa kondicionēšanas un apgaismošanas iekārtas, ēku atjaunojamo energoresursu sistēmas, viedregulatori, ēku automatizētās sistēmas, viedskaitītāji utt.).

Turklāt papildus klimata pārmaiņu mazināšanai un izaugsmes sekmēšanai, un darbvietu radīšanai ēku energoefektivitātes uzlabošana dod arī daudzus citus ieguvumus, kas sekmē vides un sociālās politikas mērķu sasniegšanu.

B. Risinājumi

Kādi normatīvi un nenormatīvi politiski risinājumi ir apsvērti? Vai kādam variantam tiek dota priekšroka? Kādēļ?

Lai sasniegtu vēlamo mērķi, tika apsvērti šādi risinājumi:

- neko nemainīt;
- vienkāršot regulējumu:
- I variants: pastiprināta īstenošana un turpmākā vadība.
- II variants: pastiprināta īstenošana, t. sk. mērķtiecīgi grozījumi, lai nostiprinātu pašreizējos noteikumus, un
- III variants: pastiprināta īstenošana un pārskatīšana, kas pārsniedz pašreizējo iejaukšanās pieeju un subsidiaritātes līmeni.

Šie politikas risinājumi tika novērtēti un sasaistīti ar šādiem pasākumiem:

1. ēku dekarbonizācijas paātrināšana, ievērojami palielinot renovācijas tempus;
2. energoefektivitātes minimālo prasību īstenošanas pilnveidošana;
3. modernizācija iedzīvotāju labā, izmantojot viedas tehnoloģijas un vienkāršojot novecojušus noteikumus; un
4. finansiālā atbalsta palielināšana un lietotāju informēšanas uzlabošana, izmantojot saskaņotākas un iedarbīgākas energoefektivitātes sertifikācijas sistēmas.

Vēlamais risinājums ir II variants kopā ar vienkāršošanas pasākumiem. Šis risinājums vislabāk atbilst novērtējuma rezultātiem un konstatējumiem, un pašreizējam tiesiskajam regulējumam. Tas ievieš ievērojamus uzlabojumus ĒEED un vispārējus reglamentējošus noteikumus ēku energoefektivitātes pilnveidošanā, tajā pašā laikā pieļaujot augstu elastīguma pakāpi direktīvas īstenošanā valstu līmenī.

Kuru risinājumu atbalsta katra grupa?

Ieinteresēto personu apspriedē tika izteikts plašs būvniecības nozares atbalsts vērienīgai politikai, kas stimulētu pašreizējo ēku renovāciju. Dažām ieinteresētajām personām bija iebildumi pret pašreizējās direktīvas atkārtotu „atvēršanu", jo tas radītu noteikumu vājināšanas risku. Tas apliecina viedokli, ka pārmaiņām jābūt mērķtiecīgām, nevis visaptverošām, un ka šajā nozarē ir vajadzīga ES politiska iejaukšanās, lai uzturētu vērienīgus centienus visā ES.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Kādus ieguvumus nodrošinās vēlamais risinājums (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galvenie risinājumi)?

Vēlamais risinājums sola samazināt enerģijas gada galapatēriņu par 28 Mtoe līdz 2030. gadam, un tas nozīmē 38 miljonus tonnu CO_2 emisiju samazinājumu. Kā daļa no ES IKP kopīgais enerģijas galapatēriņš samazināsies par 0,3 procentu punktiem līdz 2030. gadam. No 515 000 līdz 3,2 miljoniem mājsaimniecību (no kopējiem 23,3 miljoniem) tiks novērsta enerģētiskā nabadzība.

Vēlamais risinājums dos ieguldījumu arī Eiropas rūpniecības konkurētspējā (jo īpaši attiecībā uz izolācijas materiāliem un plakano stiklu), palielinot ES tirgus vērtību par EUR 23,8 miljardiem līdz 2030. gadam un radot EUR 80120 miljardu vērtu MVU renovāciju tirgu. Tas radīs arī aptuveni 220 000 papildu darbvietu (salīdzinājumā ar atsauces scenāriju) līdz 2030. gadam.

Kādas ir vēlamā risinājuma izmaksas (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galveno risinājumu izmaksas)?

Ir aplēsts, ka vēlamā risinājuma rezultātā sāksies aktīvāka energobūvniecība (jumtu izolācija, logu nomaiņa, ēku sistēmu jauninājumi utt.), kuras vērtība līdz 2030. gadam sasniegs EUR 47,6 miljardus. Tomēr attiecīgajiem pasākumiem būs tieši vajadzīgi tikai EUR 1-4 miljardi. Galu galā, tas atbildīs EUR 24-36 miljardiem uzņēmumu un mājsaimniecību gada enerģijas patēriņa samazinājumam.

Kā tas ietekmēs uzņēmumus, MVU un mikrouzņēmumus?

No būvniecības nozares uzņēmumiem 99 % ir MVU. Vēlamais risinājums sniedz jaunas uzņēmējdarbības iespējas, jo īpaši ēku renovācijas iespējas, veicinot pieprasījumu pēc energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu tehnoloģijām un sistēmām. Lai pilnā mērā izmantotu renovāciju tirgus jauno iespēju priekšrocības, MVU ir jāpilnveido savu darba ņēmēju prasmes. Tomēr būvniecības izstrādājumu ražotāji un izplatītāji bieži nodrošina apmācību, un vairākumā valstu tiek sniegts arī finansiāls atbalsts (no ES un nacionālajiem fondiem) darba ņēmēju prasmju pilnveidošanai būvniecībā.

Vai tiks būtiski ietekmēts dalībvalstu budžets un pārvaldes iestādes?

Administratīvo izmaksu aprēķini (izmantojot standarta izmaksu modeli) rāda, ka vēlamais risinājums dod kopīgo neto sloga samazinājumu EUR 98,1 miljona apmērā gadā (EUR 981 miljons laikposmā no 2020. līdz 2030. gadam), kas atbilst aptuveni EUR 108,5 miljoniem samazinājuma gadā privātajā sektorā un nelielam pieaugumam (aptuveni EUR 10,4 miljoni) publiskajā sektorā. Kopumā publiskā budžeta stāvoklis nedaudz uzlabojas, pateicoties paredzamajam saimnieciskās darbības pieaugumam. Ienākumu jomā ir vērojams neliels akcīzes ieņēmumu un emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas *(ETS)* cenu samazinājums. Ir samazinājušies vispārējie PVN ienākumi, kas ietver arī enerģētikas PVN, un, ņemot vērā pašreizējās cenas, šajā scenārijā deflācijas ietekme ir izsaukusi nelielu nodokļu ieņēmumu samazinājumu. Tomēr ieņēmumi no uzņēmumu ienākuma nodokļa palielinās, jo uzņēmumu peļņu palielina zemākas enerģijas cenas. Izdevumu jomā pēc ierosināto pasākumu ieviešanas valdības izdod mazāk līdzekļu enerģijai un ietaupīto naudu izmanto, lai finansētu ieguldījumus energoefektivitātē.

Vai būs vēl kāda cita būtiska ietekme?
Jā. Enerģētiskās nabadzības mazināšanā, kura ir izplatīta parādība vecās nerenovētās ēkās. Saskaņā ar *Eurostat SILC* datiem aptuveni 10,8 % mājsaimniecību (t.i., 23,3 miljoni) dzīvo enerģētiskā nabadzībā.
D. Turpmākie pasākumi
Kad politika tiks pārskatīta?
ĒEED īstenošanas rezultātus izvērtēs reizi 10 gados. Tātad nākamā pārskatīšana iecerēta 2028. gada sākumā.